

Analyse:

Danskerne vil have lavere moms på fødevarer

Resumé

Den danske moms er blandt de absolut højeste i Europa, og samtidig er der i Danmark ingen lavere moms på nødvendigheder som fødevarer.

Norstat har for DSK undersøgt danskernes holdning til den generelle momssats, momsens niveau på specifikke varegrupper – især fødevarer – samt mulige veje til at omstrukturere momssystemet.

Undersøgelsen viser, at over halvdelen af danskerne vurderer, at den generelle momssats på 25 pct er for høj. 41 pct. mener, at den er passende, men vigtigere er: Ingen overhovedet angiver, at den er for lav.

At momsen opleves som for høj bliver endnu tydeligere, når spørgsmålet drejer sig om fødevarer: Hele 80 pct. mener, at momsen på fødevarer bør sænkes, f.eks. til 15 pct. Der er bred opbakning til differentieret moms – især på varer som frugt og grønt.

Samtidig viser undersøgelsen, at danskerne i høj grad er åbne over for en finansieringsmodel, hvor man hæver momsen på andre varer for til gengæld at sænke momsen på fødevarer. Over halvdelen tilslutter sig denne idé, hvilket indikerer potentiale for en løsning, der både tilgodeser forbrugere og opretholder statens provenu.

Resultaterne peger samlet set på en befolkning, der ønsker mere målretning og retfærdighed i momssystemet.

Danmark er afgifternes land

Danske forbrugere betaler en hel del i moms, når de handler. Den generelle momssats i Danmark ligger i dag på 25 pct., hvilket betyder, at der pålægges en fjerdedel i moms på stort set alle varer og tjenester, som forbrugerne køber. Momsen indbringer den danske statskasse 250-300 mia. kroner årligt.¹

Det gør Danmark til et af de lande med den højeste moms af OECD-landene.² I EU er det kun i Ungarn, at den almindelige moms er højere – her er den på 27 pct. – men samtidig er Danmark det eneste land i EU, der ikke har en lavere moms på fødevarer.³

Og udover den høje, danske moms findes i Danmark også en række afgifter, som ikke i samme omfang findes andre steder. F.eks. er der i Danmark tre forskellige kaffeafgifter, to forskellige chokoladeafgifter og en afgift på konsumis.⁴ Selvom flere af disse afgifter nu står til at blive afskaffet, har de indtil nu haft betydning for prisniveauet i Danmark. De danske alkoholafgifter er også markant højere end i langt de fleste andre europæiske lande.

Faktaboks: Dansk moms og danske afgifter sammenlignet med andre europæiske lande

I Danmark tillægges 25 pct. moms på alle varer og tjenester – herunder fødevarer (inkl. f.eks. chokolade, slik og drikkevarer). I Tyskland er den generelle moms kun 19 pct. og for fødevarer kun 7 pct.; i Sverige er den generelle moms 25 pct. ligesom i Danmark, men kun 12 pct. på fødevarer.

I Danmark har der hidtil været et særskilt afgift på chokolade og slik, denne findes ikke i andre europæiske lande.

I Danmark opkræves 48,74 kr. pr. liter 100 pct. ethanolindhold i øl; det er over 3 gange mere end i Tyskland. I Tyskland er der – modsat i Danmark – heller ikke nogen afgift på vin

Kilde: OECD (2024) Consumption Tax Trends, s. 185 samt Skatteministeriet (2025): Den juridiske vejledning 2025-1, E.A.3.3.5

¹ Finansministeriet (2025): Statsregnskab for finansåret 2024, § 38.21.

² OECD (2024): Consumption Tax Trends, s. 37.

³ Europa-Kommissionen: Taxes in Europe Database v4.

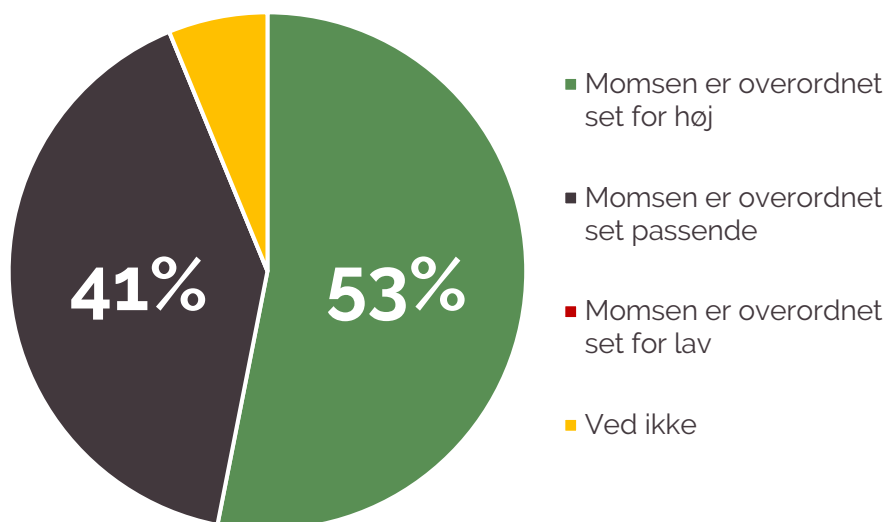
⁴ Skatteministeriet (2025): Den juridiske vejledning 2025-1, E.A..

Danskernes syn på den generelle momssats i Danmark

Mange danskere mener, at den danske momssats på 25 pct. er for høj. I en befolkningsundersøgelse foretaget af Norstat for DSK peger 53 pct. på, at momsen er for høj; 41 pct. finder den passende. Bemærkelsesværdigt er det, at ingen af de adspurgte mener, at momsen er for lav.

Disse tal indikerer en udbredt oplevelse af, at det danske momsniveau er for belastende for den almindelige forbruger, og understøtter behovet for en politisk diskussion om en eventuel justering.

Hvad er dit overordnede syn på niveauet for momsen i Danmark?

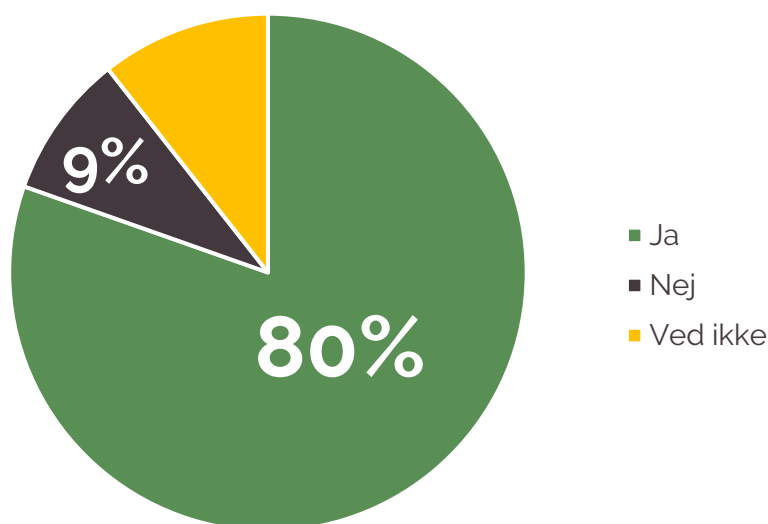
Kilde: Norstat for DSK, maj 2025, n = 501

Det er således ikke helt entydigt, om danskerne mener, at den generelle momssats er for høj eller passende, men den er i hvert fald ikke for lav.

Momssatsen på fødevarer burde sættes ned – ifølge danskerne

Når der spørges specifikt til momsen på udvalgte varegrupper, såsom fødevarer, tegner der imidlertid sig et anderledes billede: Størstedelen af danskerne peger nemlig på, at de gerne ser, at momssatsen på fødevarer bliver sat ned.

Mener du, at der i Danmark bør indføres en lavere moms på fødevarer – f.eks. 15 pct – end på andre varer?

Kilde: Norstat for DSK, maj 2025, n = 501

Otte ud af ti danskerne mener, at momssatsen på fødevarer bør nedsættes til f.eks. 15 pct. i stedet for 25 pct.

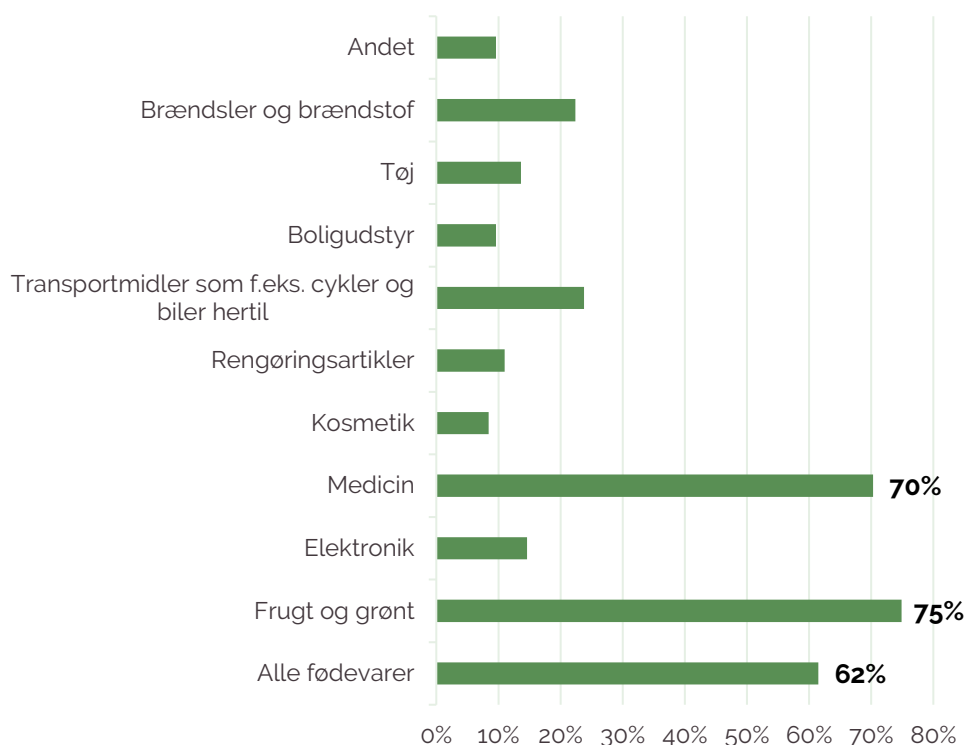
På den måde afspejler undersøgelsen, at mange danskere mener, at Danmark i momshenseende burde ligne Sverige og Tyskland noget mere: Momssatsen på fødevarer i Danmark er nemlig 25 procent, hvilket er betydeligt højere end i både Tyskland og Sverige, hvor satserne er henholdsvis 7 og 12 pct.⁵

Et nærmere blik på de enkelte varegrupper bekræfter samme mønster i befolkningens holdning til differentieret moms.

⁵ OECD (2024) Consumption Tax Trends, s. 84, 89.

Spørger man nemlig til, hvor danskerne ville indføre lavere moms, hvis de kunne, skiller fødevarer sig ud som det område, hvor ønsket om lavere moms er mest markant. Tre ud af fire danskere mener, at momsen bør sænkes på frugt og grønt, og godt tre ud af fem ønsker det samme for fødevarer generelt.

Hvis du kunne bestemme, skulle der så indføres en lavere moms på nogle udvalgte af disse varegrupper?

Kilde: Norstat for DSK, maj 2025, n = 501

Note: Multiple choice spørgsmål med randomiseret rækkefølge.

Kun medicin er som varegruppe lige så populært blandt danskerne som et mål for en reduceret moms.

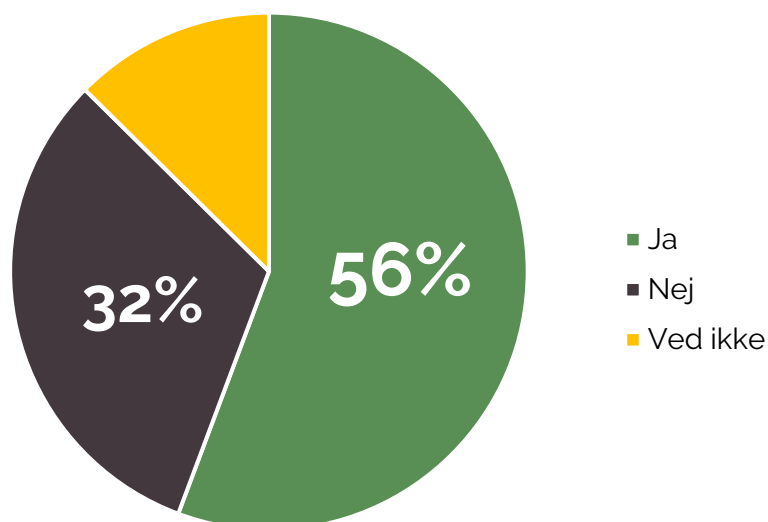
Lavere momssats på fødevarer kræver finansiering – hvordan ser løsningen ud?

Den høje, danske moms indbringer som tidligere nævnt den danske statskasse et trecifret milliardbeløb. Selv små ændringer i f.eks. en momssats risikerer således at medføre omkostninger i milliardklassen for staten.

Den brede opbakning til lavere moms på dagligvarer – især sunde varer – rejser derfor et oplagt spørgsmål: Hvordan kan en sådan ændring finansieres, uden at det går ud over statens indtægter?

En vej frem er en model, hvor tabet ved en lavere fødevare moms opvejes af højere moms på andre produkter. Eller med andre ord: Vil danskerne acceptere lidt højere moms på varer som f.eks. elektronik eller rengøringsmidler, hvis det til gengæld betyder lavere moms på fødevarer? Næsten seks ud af ti peger på, at det er en vej, de er villige ti at gå.

Er du villig til at betale lidt mere i moms for andre varer som f.eks. elektronik eller vaskepulver, hvis det til gengæld betyder, at der bliver færre afgifter og mindre moms på fødevarer?

Kilde: Norstat for DSK, maj 2025, n = 501

Det samlede billede

Befolkningsundersøgelsen viser tydeligt, at mange danskere oplever den nuværende momssats som for høj. Især på fødevarer er der stor utilfredshed med: 80 procent ønsker lavere moms på fødevarer, og mange efterspørger en mere rimelig beskatning af helt basale varer som frugt og grønt. Sammenlignet med Tyskland og Sverige, hvor fødevaremomsen er henholdsvis 7 og 12 pct., fremstår Danmark som et af de lande, der beskatter daglige fornødenheder som fødevarer hårdest.

Samtidig er der en tydelig forståelse blandt danskerne for, at lavere moms skal finansieres. Over halvdelen erklærer sig villige til at betale lidt mere i moms på andre varetyper, hvis det til gengæld kan føre til lavere priser på dagligvarer. Det peger på, at danskerne ikke bare ønsker lavere afgifter, men også er parat til at tage ansvar for en realistisk løsning.

Flere giver udtryk for, at en mere retfærdig momsstruktur bør afspejle, hvilke varer der er nødvendige i hverdagen, og hvilke der er luksus. Det handler ikke kun om økonomi, men også om sundhed, lighed og fair vilkår for forbrugere.

Alt i alt viser analysen, at der er en reel interesse for at gentænke den danske momsmodel. Der er ikke kun opbakning til forandring – der er også forslag til, hvordan det kan gøres på en måde, der hænger sammen økonomisk.

DSK MENER

Det er velkendt, at det danske moms- og afgiftssystem skaber en skæv konkurrence mellem danske dagligvarebutikker og udenlandske ditto. Derfor er det glædeligt, at der er lagt op til at afskaffe afgifterne på chokolade og kaffe. Men den danske moms på fødevarer er stadig markant højere end i nabolande, hvilket til stadighed understøtter både grænsehandel og illegal handel.

Derfor foreslår DSK, at

- Momsen på fødevarer nedsættes til 15 procent – man kan evt. begynde med basisvarer som frugt og grønt. Det er tydeligvis muligt, når nu det kan lade sig gøre i vores europæiske nabolande.

Finansiering kan enten ske delvist via det finanspolitiske råderum kombineret med en mindre opjustering af momssatsen på ikke-fødevarer eller alene ved en opjustering af momssatsen på ikke-fødevarer. I begge tilfælde stilles de statslige finanser ikke værre efter en reform end før.

Om dette notat

Dette notat er udarbejdet af De Samvirkende Købmænd (DSK). DSK har eksisteret i over 100 år som brancheorganisation og repræsenterer i dag næsten 1.500 supermarkeder, discountbutikker, nærbutikker og convenience i Danmark. Vi arbejder løbende for at forbedre rammerne for de danske købmænd – også ved at skabe og dele viden og indsigt om emner, der har relevans for købmændenes dagligdag og forretning.

Denne analyse er udarbejdet i september 2025 af analysemedarbejder Alexander Gjerum Fredbo-Nielsen og underdirektør Morten Jarlbæk Pedersen. Det er tilladt at citere fra denne analyse med henvisning til DSK.